

המביא גט פרק ראשון גיטין

ח.

עין משפט גזר מצוה

לב א מ"י פ"ז מהל' גירושין הלכה י'
 לג ב מ"י פ"א מהל' מומות הלכה ז'
 ג מ"י שם פ"ז מהל' גירושין הלכה י'
 לד ד מ"י פ"א מהל' עבדים הל' ו סג ע"ש פו טו"ע י"ד ס"י רסו ספ"ק פ"ג:
 לה ה מ"י פ"א מהל' טומאת מת הל' ו:
 לו ו מ"י פ"ז מהל' גירושין הלכה י"א מהלכות מומות הל' ז ת:
 לו ז מ"י פ"א מהל' מומות הל' ד והל' טו:
 לח ח מ"י פ"א מהל' טומאת מת הל' ו:
 טו:

תורה אור השלם

1. וגבול ים וקצה ללבם הים הגדול וגבול זה יקצה ללבם גבול ים: במדבר לד ו

כל ששופע ויורד מטורי אמנון ולפניו דהיינו לגד דרום ארץ ישראל ולחוף לגד כפון חוזה לארץ וקשה לר"י דא"כ אמאי נקט רבי יהודה קפלוריא הוה ליה למימר רואין כאילו חוט מתוח מטורי אמנון עד אוקיינוס^א כיון דתנא קמא נמי לציין

גבול כפוני של ארץ ישראל קמתי וגרלה לר"י דטורי אמנון משפעת ויורד לגד מזרח ולגד מערב וחודו של הר הוא הגבול מערבי של ארץ ישראל והנסין שנים רואין כאילו חוט מתוח מטורי אמנון כלומר מחודו של הר עד נחל מצרים וקפלוריא לרבי יהודה חמי לצדו נסין שנשפון א"י וגרלה שהכחז דוחקו לרש"י לפרש כן דכתיב וזה יהיה לכם גבול לפון מן הים הגדול תמחו לכם הר ההר^ב ומתגרמנין הר ההר טורי אמנון אלמא הכתוב בא לציין גבול כפוני ומיהו יכול להיות שההר תקוע בקרן כפונית מערבית אבל משפע ויורד לגד מזרח: **רבי יהודה אומר כל שבנגד ארץ ישראל בו** י"ל שאל רבינו פטר לר"ת דזמן הזה היה להחייב לר' יהודה צמער^ג שאנו צמערבה של ארץ ישראל^ד והשיע דלא קיימא לן כרבי יהודה אבל קשה ובי ר' יהודה היה מכיר בכל ארץ ישראל שעד אוקיינוס שכולם היו בקאיין לשמה או שעדים מלאוין לקיימם שאין צריך לומר בפני נכתב לכך י"ל דלא ככשו הכל עולי צבא^ה אי נמי דפירש בקונטרס דכל שכנגד ארץ ישראל היינו כל הים שכנגד ארץ ישראל דלא חייבי ציבה שעד אוקיינוס אלף צנסין שנים הגדול דווקא מדכתיב (יהושע ה) עד הים הגדול מצוה השמים יהיה גבולכם וכתיב (שמות כג) ושמתי את גבולך מים סוף ועד ים פלשתים וממדבר עד הנהר פירוש ים סוף לגד דרום ים פלשתים לגד מערב מדבר למזרח נהר פרמ לגד כפון ועוד י"ל שהיה יודע שהיו כולם בקאיין לשמה לפי שהיה יודע להם עד היכן ישראל עומדין ומשם ואילך לא היו ישראל עד סוף העולם כדלמדין צסוף מנחות (דף קי) מזרח כלפי מערב ומקדמינו כלפי מזרח אין מכירין לא ישראל ולא אציהם ששמים: **המוכר עבדו לסוריא מהו** אין לומר דנגט פשיטא להו דהוי חמוזה לארץ דתנינא צסמון וצבעד מיבעיא להו דאם כן^ו הוי צסרתם איפכא ממה דפשיטא ליה לר' חייא בר אבא^ז: **בשלא שך דרבים שוותה סוריא בו** ונקט [שלא] לטון זכר אע"ג דקוריא לטון נקבה משום דעבד וגטו היו לטון זכר: **בביבולש יחיד** פי' בקונט' שלא היו לשם כל ישראל ביחד כמו צביצוס יהושע וכצשזה ללורך כולם אבל דוד לא כצש אלף ללורכו אבל צספרי מפרש טעם אחר צסוף פרשת והיה עקב (יא כד) דמשמע לפי שלא היתה עדיין כל א"י צבושה^ח כדלמא התם^ט סמון לפלטורא שלך לא הורשת פירוש יצוסי שהיה סמון לירושלים ואתה הולך וכוצש ארס נהרים וארס צובה^י אבל אחר שכל א"י צבושהו דריש התם מדכתיב (דברים יא) כל מקום אשר תדרוך כף רגלכם וגו' שכל מה שהיו כוצשים מחו"ל היה קדוש ואפילו יחודי:
 צסדה

ואילך לא היו ישראל עד סוף העולם כדלמדין צסוף מנחות (דף קי) מזרח כלפי מערב ומקדמינו כלפי מזרח אין מכירין לא ישראל ולא אציהם ששמים: **המוכר עבדו לסוריא מהו** אין לומר דנגט פשיטא להו דהוי חמוזה לארץ דתנינא צסמון וצבעד מיבעיא להו דאם כן^ו הוי צסרתם איפכא ממה דפשיטא ליה לר' חייא בר אבא^ז: **בשלא שך דרבים שוותה סוריא בו** ונקט [שלא] לטון זכר אע"ג דקוריא לטון נקבה משום דעבד וגטו היו לטון זכר: **בביבולש יחיד** פי' בקונט' שלא היו לשם כל ישראל ביחד כמו צביצוס יהושע וכצשזה ללורך כולם אבל דוד לא כצש אלף ללורכו אבל צספרי מפרש טעם אחר צסוף פרשת והיה עקב (יא כד) דמשמע לפי שלא היתה עדיין כל א"י צבושה^ח כדלמא התם^ט סמון לפלטורא שלך לא הורשת פירוש יצוסי שהיה סמון לירושלים ואתה הולך וכוצש ארס נהרים וארס צובה^י אבל אחר שכל א"י צבושהו דריש התם מדכתיב (דברים יא) כל מקום אשר תדרוך כף רגלכם וגו' שכל מה שהיו כוצשים מחו"ל היה קדוש ואפילו יחודי:
 צסדה

העשויה לצרות כלומר מפני שהיא מהלכת כל עשה: **דלא מפסיק אוירא** בין ספינה לארץ אין שום אויר ומיא כארעא סמיכתא דמו: **רב נחמן בר יצחק אמר** הנך ממתינתא דהמביא גט אי צנהרות דא"י: **כולי עלמא לא פליגי** דכארץ ישראל יניהו ואע"ג דאין

העשויה לברוח אבל עציץ שאינו עשוי לברוח לא אי נמי עד כאן לא קאמרי רבנן התם אלא בספינה דלא מפסיק אוירא דמיא כי ארעא סמיכתא דמיא אבל עציץ דמפסיק אוירא לא רב נחמן בר יצחק אמר ב"בנהרות דארץ ישראל דכולי עלמא לא פליגי אלא כי פליגי בים הגדול דתניא^א באיזהו ארץ אמנון ולפנים ארץ ישראל מטורי אמנון ולחוץ חוצה לארץ הנסין יגשים רואין אותן כאילו חוט מתוח עליהם מטורי אמנון עד נחל מצרים מן החוט ולפנים א"י מן החוט ולחוץ חו"ל רבי יהודה אומר כל שכנגד ארץ ישראל הרי הוא כא"י שנאמר יוגבול ים והיה לכם הים הגדול וגבול זה יהיה לכם גבול ים והנסין שבצדדין רואין אותן כאילו חוט מתוח עליהן מקפלוריא ועד ים אוקיינוס ומנחל מצרים ועד ים אוקיינוס מן החוט ולפנים א"י מן החוט ולחוץ חו"ל ורבנן האי וגבול מאי עבדי ליה מיבעי ליה לנסין ורבי יהודה נסין לא צריכי קרא: **ר"מ אומר עכו כא"י וכו'**: בעו מיניה מרבי חייא בר אבא המוכר עבדו לסוריא כמוכר בחו"ל דמי או לא אמר להו יתניתוה ר"מ אומר עכו כארץ ישראל לגיטין לגיטין אין לעבדים לא וכ"ש סוריא דמרחקא טובא: **ת"ר** ב"שלאשה דרכים שוותה סוריא לארץ ישראל ובשלאשה לחו"ל: סימן ע"ב ב"ר ר"ק: **העפרה טמא בחו"ל והמוכר עבדו לסוריא כמוכר בחו"ל והמביא גט מסוריא כמביא מחו"ל ובשלאשה לא** יחייבת במעשר ובשביעי^ב כא"י וההרוצה ליכנס לה במהרה נכנס^ג והקונה שדה בסוריא רואין כאילו חוט מתוח מסוף הים ההר צמערבו עד נחל מצרים שהרי כל מה צמחך מקצועות הללו ארץ ישראל היא ומן החוט ולפנים כו': ר' יהודה אומר כל הים שכנגד אויר של ארץ ישראל ואפי' עד אוקיינוס שהוא צסוף העולם הרי הוא כא"י שנאמר (שם) ים הגדול וגבול הים וגבול קרא ימירא הוה למימר דאף רוחצ הים בכלל התחום: **והנסין שצבדין כו'** כלומר ואם יש לנו לחלק צנסין לא לגד מערב יש חלוק אלף לגד כפון ולגד דרום שיש נסין צים מתפשטין לאורך הים לצפון ולדרום עד שמינין חוץ מכנגד א"י ויש ראו למתוח החוט ממזרח למערב ולהצביל מה שכנגד אויר א"י ומה שכנגד אויר חוזה לארץ: **ורואין כאילו חוט מתוח מקפלוריא** עיר היושבת צחודו של הר ההר צראש גצוה שהוא תחום כפוני: **ועד ים אוקיינוס** שהוא צסוף העולם למערב ומנחל מצרים עד ים אוקיינוס: **מן החוט ולפנים** לגד מצירו דהיינו לפנים כלומר צין שני החוטין הוו הנסין ארץ ישראל והוא הדין למים ונסין דנקט משום דמורשין חורשין צהם וחייבין צמערב ובצביעית והנך תרתי ממתינתא דלעיל פליגי שנכתב הגט צים הגדול להלן מחוט המתוח מטורי אמנון עד נחל מצרים מאן דאמר כמביא צארץ ישראל רבי יהודה היא דאמר כל שכנגד ארץ ישראל הרי הוא כארץ ישראל ואין כרבנן: **מיבעי להו לנסין** דמן החוט ולפנים לגד מזרחי^ד ללא תימא שפת הים הוא הגבול ואפי' צמקום שהוא מתפשט ונכנס לתוך צין שני מקצועות התחומין: **לא צריכי קרא** כיון צצמון התחומין הם: **סוריא** היא ארס צובה וכצשה דוד והסופיה על ארץ ישראל: **כמוכר בחוזה לארץ** ומנן לקמן (דף מג): המוכר עבדו לחוזה לארץ יא למירות דקניטין ללוקח משום דעבד שייך צצמות ואסור לאלת מארץ לחוזה לארץ. סוריא לצפונה של ארץ ישראל להלן מעכו: **לגיטין אין** משום דצקאיין לשמה או שכיחי לקיימוי: **לעבדים לא** דלאו מארץ ישראל היא: **עפרה טמא** שגורו עליה. ואף על גב דצצירה ליה להאי תנא כצירא יחד שמייה צביצוס דצקתני חייבת צמערב אפילו הכי גזור עליה: **והמביא גט מסוריא** לארץ ישראל כמביא^ה צצחולה לארץ ישראל שכיחי צצירתא: **והרואה ליכנס לה בטהרה נכנס** מה שאין כן צארץ העמים. ולקמיה מפרש מאי היא:

ההר צמערבו עד נחל מצרים שהרי כל מה צמחך מקצועות הללו ארץ ישראל היא ומן החוט ולפנים כו': ר' יהודה אומר כל הים שכנגד אויר של ארץ ישראל ואפי' עד אוקיינוס שהוא צסוף העולם הרי הוא כא"י שנאמר (שם) ים הגדול וגבול הים וגבול קרא ימירא הוה למימר דאף רוחצ הים בכלל התחום: **והנסין שצבדין כו'** כלומר ואם יש לנו לחלק צנסין לא לגד מערב יש חלוק אלף לגד כפון ולגד דרום שיש נסין צים מתפשטין לאורך הים לצפון ולדרום עד שמינין חוץ מכנגד א"י ויש ראו למתוח החוט ממזרח למערב ולהצביל מה שכנגד אויר א"י ומה שכנגד אויר חוזה לארץ: **ורואין כאילו חוט מתוח מקפלוריא** עיר היושבת צחודו של הר ההר צראש גצוה שהוא תחום כפוני: **ועד ים אוקיינוס** שהוא צסוף העולם למערב ומנחל מצרים עד ים אוקיינוס: **מן החוט ולפנים** לגד מצירו דהיינו לפנים כלומר צין שני החוטין הוו הנסין ארץ ישראל והוא הדין למים ונסין דנקט משום דמורשין חורשין צהם וחייבין צמערב ובצביעית והנך תרתי ממתינתא דלעיל פליגי שנכתב הגט צים הגדול להלן מחוט המתוח מטורי אמנון עד נחל מצרים מאן דאמר כמביא צארץ ישראל רבי יהודה היא דאמר כל שכנגד ארץ ישראל הרי הוא כארץ ישראל ואין כרבנן: **מיבעי להו לנסין** דמן החוט ולפנים לגד מזרחי^ד ללא תימא שפת הים הוא הגבול ואפי' צמקום שהוא מתפשט ונכנס לתוך צין שני מקצועות התחומין: **לא צריכי קרא** כיון צצמון התחומין הם: **סוריא** היא ארס צובה וכצשה דוד והסופיה על ארץ ישראל: **כמוכר בחוזה לארץ** ומנן לקמן (דף מג): המוכר עבדו לחוזה לארץ יא למירות דקניטין ללוקח משום דעבד שייך צצמות ואסור לאלת מארץ לחוזה לארץ. סוריא לצפונה של ארץ ישראל להלן מעכו: **לגיטין אין** משום דצקאיין לשמה או שכיחי לקיימוי: **לעבדים לא** דלאו מארץ ישראל היא: **עפרה טמא** שגורו עליה. ואף על גב דצצירה ליה להאי תנא כצירא יחד שמייה צביצוס דצקתני חייבת צמערב אפילו הכי גזור עליה: **והמביא גט מסוריא** לארץ ישראל כמביא^ה צצחולה לארץ ישראל שכיחי צצירתא: **והרואה ליכנס לה בטהרה נכנס** מה שאין כן צארץ העמים. ולקמיה מפרש מאי היא:

(א) [תוספתא פ"ב דתרימות ה"א ותוספתא חלה פ"ב ה"ט] (ב) [תוספתא ל"ב צ"ב פ"א ה"ה] (ג) [תוספתא ל"ב צ"ב פ"א ה"ה] (ד) [לעיל ב:] (ה) [באבוקלות לתאך ק"ג גוס צמרגוס יומנן וירושלמי לתאך ק"ג ע"ש וע' גירסת הערוך בערך סמינס] (ו) דברי תוס' ע"ה ע"ה ע"ה ריש קדושין וע' מהרש"א, (ז) ש"ך לע"ב, (ח) [וע"ה תוספתא ע"ה כ"ה ד"ה צביצוס]

גליון הש"ס
 גמ' ת"ר בשלשה ע"ה ע"ה דף כ"ה ע"ה תוס' ד"ה קסבר:

הגהות הב"ח
 (א) רש"י ד"ה מיבעי לכו לנסין וכו' לגד מזרחי ארץ ישראל הוא דלא תימא: (ב) ר"ה והתנאי וכו' כמנחל קרא: (ג) ר"ה והתנאי וכו' כמנחל קרא:

מוסף תוספות
 א. כמו ת"ק. תוס' ה"א. א. וכל ששופע ויורד מטורי אמנון ולפנים דהיינו לגד מזרח הוי ארץ ישראל, ומטורא ולחוץ דהיינו לצד מערב הוי חו"ל. תוס' ה"א. ג. ואפי' עד אוקיינוס כדמובא. תוס' ה"א. ד. ובשביעית. תוס' ה"א. ה. שאנו מתפללים כנגד מזרח. תוס' ה"א. ו. כדאמרינן 'היבה כרכים כבשים עולי מצרים וכו'. תוס' ה"א. ז. עירפא להון לענין עבדים מלענין גיטין. תוס' ה"א. ח. דעירפא עכו לענין גיטין מלענין עבדים. תוס' ה"א. ט. לא היה לו רשות לכבוש חוצה לארץ. תוס' ה"א. י. ד"ה כ"ה. י"א. כשכבש דוד את ארם נהרים וארם צובה אמר לו הקב"ה. תוס' ה"א. י"ב. ד"ה כ"ה. י"ג. כ"ה. י"ד. וימאן ה"א. י"ה. י"ז. לטון מלא של הספרי. י"א. ומכאן יצא לרבותינו המחלוקת בסוריא שקריין אותה כיבוש יחיד והטעם כי דוד כבש אותה ברצון נפשו שלא שאל באורים ותומים ולא נמלך בסנהדרין. רמב"ן על התורה סוף פרשת עקב.